

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету здоров'я та
фізичного виховання
Едуард СИВОХОП
«27» червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

**ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИХ ЦЕНТРАХ
НА ПОСАДІ ВЧИТЕЛЯ-ДЕФЕКТОЛОГА**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	01 освіта/педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
(Спеціалізація)(за наявності)	016.02 Олігофренопедагогіка
Освітня програма	Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини.
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2024

Робоча програма практики «Педагогічна практика в інклюзивно-ресурсних центрах на посаді вчителя-дефектолога» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта спеціалізації 016.02 Корекційна психопедагогіка освітньої програми «Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини»

Розробник: Оксана ГАЯШ, к.пед.н., доцент, доцент кафедри ФТРСІО

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти

протокол № 15 від «26» червня 2024 р.

Завідувач кафедри /Ярослав ФІЛАК/

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

протокол № 12 від «27» червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії /Фелікс ФІЛАК/

1. ОПИС ПРАКТИКИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС– 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	4-й	5-й
Вид підсумкового контролю: диференційований залік Форма підсумкового контролю:	Семестр:	
	8-й	10-й
	Практичні (семінарські):	
	-	-
	Індивідуальна робота	
	45	45
	Самостійна робота:	
	90	90

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою педагогічної практики в інклюзивно-ресурсних центрах на посаді вчителя-дефектолога є забезпечення у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей у сфері практичної діяльності в Інклюзивно-ресурсних центрах; набуття й вдосконалення практичного досвіду з оцінки розвитку дітей та забезпечення їх системного кваліфікованого супроводу.

Відповідно до освітньої програми, проходження практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Здатність вирішувати конкретні проблеми і практичні завдання професійної діяльності щодо формування свідомої мотивації на здоровий спосіб життя у дітей та молоді, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук про здоров'я і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення в суспільстві на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з інтелектуальними або комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти, зокрема освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні,

медико-біологічні знання у сфері професійної діяльності (навчання, виховання та корекція порушень розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями).

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення інтелекту, актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми та підлітками з інтелектуальними та комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-6. Здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання інтелектуальних порушень, затримки психічного розвитку, розладів спектру аутизму, комплексних порушень психофізичного розвитку, в структурі яких є інтелектуальні, у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності. Володіння засобами та методами корекції пізнавальних психічних процесів, порушень емоційно-вольової сфери, налагодження комунікації в процесі виховання дітей з особливими освітніми потребами.

СК-7. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інтелектуальними порушеннями, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-8. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища; сприяти створенню закладів освіти як навчальних спільнот, які поважають, заохочують та відзначають досягнення всіх вихованців.

СК-9. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК-10. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-11. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з інтелектуальними або комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні; розуміння цінності спільної роботи з батьками і сім'ями як важливого ресурсу для навчання учнів з порушеннями розвитку.

СК-12. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-13. Здатність до розуміння цінності різноманіття особистості як однієї з умов забезпечення прогресу в розвитку дитини із психофізичними порушеннями, як ресурсу і активу для освіти; здійснення інклюзивного навчання на основі визначення актуального і потенційного рівня розвитку; сприяння академічному, соціальному та емоційному навчання дитини з особливими освітніми потребами; уміння добирати і застосовувати методи, засоби і прийоми роботи, використовувати різноманітність у навчальних підходах та стилях як ресурс для навчання, адаптувати та модифікувати зміст навчального матеріалу для задоволення особливих освітніх потреб дітей із психофізичними порушеннями розвитку, в тому числі з порушеннями інтелекту; забезпечення дружньої та безпечної атмосфери для інклюзивного навчання, що сприяє кращому навчання та соціалізації дитини з особливими

освітніми потребами; сприяти створенню шкіл як навчальних спільнот, які поважають, заохочують та відзначають досягнення всіх учнів.

СК-14. Здатність організувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку та їхньої соціальної інтеграції.

СК-15. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-16. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному та європейському рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, зокрема з порушеннями інтелекту, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так і інші системи цінностей.

СК-17. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-18. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання і саморозвитку.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Передумовами проходження педагогічної практики в інклюзивно-ресурсних центрах є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 07 Психологія
- ОК 08 Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта»
- ОК 09 Психопатологія та клінічні основи інтелектуальних порушень
- ОК 17 Педагогіка інклюзивного навчання
- ОК 18 Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями та ЗПР
- ОК 19 Корекційна психопедагогіка
- ОК 16 Професійна діяльність та особистість корекційного педагога
- ОК 31 Психолого-педагогічний супровід і консультування батьків, які мають дітей з особливими освітніми потребами
- ОК 32 Психолого-педагогічна оцінка розвитку дитини з особливими освітніми потребами
- ОК 36 Навчальна практика пропедевтична

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини», проходження практики повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знання	
Розуміє принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.	ПРН 04
Володіє знаннями про особливості розвитку дітей з розладами спектру аутизму та комплексними порушеннями, помірними та тяжкими інтелектуальними порушеннями, організації корекційно-педагогічної роботи, спрямованої на їх соціалізацію.	ПРН 06
Уміння	
Вміє застосовувати для розв'язання складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики порушень пізнавальної діяльності дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтепретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.	ПРН 08
Здатний планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.	ПРН 09
Здатний організувати і проводити психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностично-консультативну діяльність.	ПРН 10
Здатний здійснювати спостереження за дітьми з інтелектуальними та комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні, реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.	ПРН 11
Вміє застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвиваючого навчання дітей з інтелектуальними та комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні, дітей з розладами спектру аутизму.	ПРН 12
Вміє аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування обмеження функціонування дитини з порушеннями інтелекту та комплексними порушеннями, в структурі яких є порушення інтелекту.	ПРН 13
Здатний реалізувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.	ПРН 15
Дотримується у своїй діяльності сучасних принципів толерантності, діалогу і співробітництва. Володіє культурою спілкування, його формами, способами, вербальними та невербальними засобами	ПРН 19

Автономія і відповідальність	
Здатний створювати рівноправний і справедливий клімат у корекційно-педагогічному та інклюзивному середовищі.	ПРН 21
Має навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації	ПРН 22

5. БАЗИ ПРАКТИКИ

Бази практики визначаються довгостроковими або короткостроковими договорами між університетом та інклюзивно-ресурсними центрами і є офіційною підставою для проходження практики здобувачів вищої освіти. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період самої практики або на термін до п'яти років з можливістю подальшої пролонгації на такий же срок.

Базами проходження практики є інклюзивно-ресурсні центри Закарпатської області.

Здобувачі мають можливість завчасно самостійно пропонувати ІРЦ свого регіону, де вони проживають, для проходження практики за умови підписання короткострокового договору між університетом та ІРЦ.

Закріплення здобувачів за базами практики та призначення керівників від кафедри оформлюється наказом ректора університету. Розподіл здобувачів заочної форми навчання оформлюється розпорядженням декана.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИХ ЦЕНТРАХ

1. Скласти індивідуальний план роботи студента-практиканта (план складається щотижнево).

2. Здійснення контент-аналізу сайту Інклюзивно-ресурсного центру.

3. Вивчити і описати освітнє середовище Інклюзивно-ресурсного центру відповідно до Наказу МОН від 03.05.2018 р. № 447 «Про затвердження примірнього переліку обладнання для оснащення кабінетів інклюзивно-ресурсних центрів».

4. Вивчити і описати умови діяльності фахівців Інклюзивно-ресурсного центру щодо проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини (спостереження, бесіда з вчителем-дефектологом, вчителем-логопедом, практичним психологом/спеціальним психологом, реабілітологом).

5. Вивчити і описати умови діяльності фахівців Інклюзивно-ресурсного центру щодо надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами (спостереження, бесіда з вчителем-дефектологом, вчителем-логопедом, практичним психологом/спеціальним психологом, реабілітологом).

6. Провести оцінку когнітивного розвитку дитини з особливими освітніми потребами та описати результати (компетенції, потреби, рекомендації).

7. Провести оцінку навчальної діяльності дитини з особливими освітніми потребами та описати результати (компетенції, потреби, рекомендації).

8. Провести індивідуальні корекційно-розвиткові заняття з дітьми з особливими освітніми потребами за графіком Інклюзивно-ресурсного центру (щодня протягом тижня).

9. Розробити поради для батьків щодо використання розвивальних вправ для дітей з особливими освітніми потребами в домашніх умовах (категорія дітей та сфера розвитку за вибором студента, форма: відео, буклет, лефлет, флаер).

10. Ознайомитись з українськими платформами та ресурсами для самоосвіти педагогів: <https://prometheus.org.ua/> та <https://www.ed-era.com/>, опрацювати онлайн-курс та отримати сертифікат (онлайн-курс на вибір студента).

11. Написати есе «Мій досвід самоосвіти».

12. Оформити звітну документацію та презентацію.

7. ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Вид та зміст роботи	Розподіл годин між видами робіт
Етап 1	
Настановча конференція навчальної практики	
Проведення настановчої конференції педагогічної практики.	2
Здійснення контент-аналізу сайту Інклюзивно-ресурсного центру (відповідно до наказу/розпорядження) для ознайомлення з базою практики.	4
<i>Разом</i>	6
Етап 2	
Виконання основних завдань практики	
I тиждень	
Складання індивідуального плану роботи студента-практиканта на тиждень.	2
Вивчення і опис освітнього середовища Інклюзивно-ресурсного центру відповідно до Наказу МОН від 03.05.2018 р. № 447 «Про затвердження примірного переліку обладнання для оснащення кабінетів Інклюзивно-ресурсних центрів».	6
Вивчення і опис умов діяльності фахівців Інклюзивно-ресурсного центру щодо проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини (спостереження, бесіда з вчителем-дефектологом, вчителем-логопедом, практичним психологом/спеціальним психологом, реабілітологом).	8
Вивчення і опис умов діяльності фахівців Інклюзивно-ресурсного центру щодо надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами (спостереження, бесіда з вчителем-дефектологом, вчителем-логопедом, практичним психологом/спеціальним психологом,	8

реабілітологом).	
Супервізійна зустріч з керівником практики «Організація діяльності Інклюзивно-ресурсних центрів» (за результатами виконаної роботи за тиждень).	2
<i>Разом за I тиждень</i>	26
<i>II тиждень</i>	
Складання індивідуального плану роботи студента-практиканта на тиждень	2
Спостереження за процесом оцінки когнітивного розвитку дитини в умовах ІРЦ та самостійне здійснення елементів когнітивної сфери дитини з особливими освітніми потребами, опис результатів (компетенції, потреби, рекомендації).	8
Спостереження за процесом оцінки навчальної діяльності дитини в умовах ІРЦ та самостійне здійснення елементів оцінки навчальної діяльності дитини з особливими освітніми потребами, опис результатів (компетенції, потреби, рекомендації).	8
Проведення оцінки когнітивного розвитку дитини з особливими освітніми потребами та описати результати (компетенції, потреби, рекомендації).	10
Проведення оцінки навчальної діяльності дитини з особливими освітніми потребами та опис результатів (компетенції, потреби, рекомендації).	11
Супервізійна зустріч з керівником практики «Проведення комплексного психолого-педагогічного оцінювання розвитку дитини».	2
<i>Разом за II тиждень</i>	41
<i>III тиждень</i>	
Складання індивідуального плану роботи студента-практиканта на тиждень.	2
Проведення корекційно-розвиткових занять з дітьми з особливими освітніми потребами за графіком Інклюзивно-ресурсного центру (заняття щодня).	20
Розроблення порад для батьків щодо використання розвивальних вправ для дітей з особливими освітніми потребами в домашніх умовах (категорія дітей та сфера розвитку за вибором студента, форма: відео, буклет, лфлет, флаер).	10
Супервізійна зустріч з керівником практики «Робота з дітьми з ООП і батьками в умовах Інклюзивно-ресурсного центру» (за результатами виконаної роботи за тиждень).	2
Неформальна освіта. Опрацювання онлайн-курсу на платформі для самоосвіти педагогів: https://prometheus.org.ua/ або https://www.ed-era.com/	10
Написання есе «Мій досвід самоосвіти».	6
Підготовка звітної документації про проходження практики.	10
<i>Разом за III тиждень</i>	60
<i>Разом</i>	
<i>Етап 3</i>	
<i>Підведення підсумків педагогічної практики</i>	
Підсумкова конференція за результатами практики	2
<i>Разом</i>	2
Усього	135

8. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Педагогічна практика проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», Положення про практику студентів ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Здобувач вищої освіти має показати: вміння самостійно організовувати й планувати роботу, достатній рівень оволодіння основами теоретичних і практичних знань із вивчених дисциплін, технологіями роботи сучасного фахівця зі спеціальної освіти.

Керівництво педагогічною практикою здійснюють керівники практики – викладачі кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти та керівники від баз практики.

Перед початком практики «Педагогічна практика у інклюзивно-ресурсних центрах» проводиться настановча конференція, на якій здобувачів ознайомлюють з терміном проведення практики, метою, завданнями і змістом практики, веденням документації, способами аналізу діяльності та критеріями оцінювання.

Для проходження практики здобувачі розподіляються по 1/2 осіб у ІРЦ, де вони мають виконувати всі завдання, передбачені програмою практики. Здобувачі працюють у ІРЦ відповідно до розкладу робочого дня фахівця ІРЦ (вчителя-дефектолога). (Примітка. У разі хвороби практикант надає медичну довідку для бази практики та університету. Якщо здобувач не з'явився на практику без поважних причин (5 і більше разів), то він не може претендувати на оцінення результатів його діяльності під час практики 74 балів і вище).

Студенти виконують завдання практики, зміст яких узгоджено з функціональними обов'язками фахівців Інклюзивно-ресурсного центру. Проходження практики погоджується із керівниками обраних баз практики.

Послідовність реалізації завдань практики здобувач визначає в індивідуальному плані проходження практики. Він складається на кожен тиждень, схвалюється викладачем-керівником практики від кафедри та керівником від бази практики. Кожен здобувач працює відповідно до свого індивідуального плану. Протягом практики практиканти ведуть щоденник педагогічних спостережень, у якому фіксують інформацію, необхідну для виконання завдань практики, висвітлюють хід їх виконання (згідно індивідуального плану проходження практики). Матеріли щоденника використовують для звіту про виконану під час практики роботу.

Кожного тижня відбуваються супервізійні зустрічі з керівниками практики, на яких відбувається підтримка професійної діяльності здобувачів вищої освіти на базах практики, що передбачає аналіз виконаних здобувачами на посаді вчителя-дефектолога (олігофренопедагога) завдань практики, розбір практичних завдань, вирішення виникаючих під час практики питань тощо. Супервізійні зустрічі проводяться на базі практики, в університеті або в онлайн форматі (за домовленістю між студентами та керівником практики).

Здобувачі-практиканти при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно подати керівнику практики звітну документацію, що вимагається програмою практики й скласти запис з практики. Протягом наступного тижня по закінченню практики проводиться підсумкова конференція, на якій здобувачі презентують результати практики у вигляді фото та відео звітів, підводяться підсумки, аналізуються результати, обговорюються проблеми практики.

За цей вид практики здобувачам виставляється диференційований запис.

Здобувач, який не виконав програму практики з поважних причин має право на повторне проходження практики. Здобувач, який повторно не пройшов практику або отримав негативну оцінку, вважається як такий, що не виконав навчальний план.

Обов'язки керівника практики від ЗВО:

- організація, безпосереднє керівництво і контроль за роботою здобувачів-практикантів;
- організація спостереження і проведення аналізу педагогічного процесу, актуалізація теоретичних знань здобувачів, відповідно до тем практики, консультація здобувачів з питань розробки практичних завдань, спрямування роботи їх у період практики і її контроль;
- підведення підсумків практики: перевірка і аналіз звітної документації студентів.

9. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ, ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ

Загальні вимоги до оформлення звіту

Завершальним етапом роботи здобувача-практиканта є оформлення звітної документації та підготовка до участі у підсумковій конференції за результатами практики.

Напередодні підсумкової конференції з «Педагогічної практики в ІРЦ» здобувачі освіти подають звітну документацію, оформлену у папку. Документація вкладається в окремі файли у такій послідовності:

1. Титульна сторінка папки (Додаток 1).
2. Щоденник практики.
3. Звіт з практики (Додаток 2)
4. Інша документація.

Оформлення звіту з практики

Кожен здобувач-практикант готує письмовий звіт про роботу під час практики, який оформляє на окремих аркушах. Завершити звіт необхідно самооцінкою.

Звіт про практику має містити відомості про виконання здобувачем освіти завдань практики, мати висновки і пропозиції та ін. Звіт повинен відповідати таким вимогам:

1. Титульна сторінка оформляється згідно Додатка 2.
2. Обсяг звіту складає 1-2 сторінки (без урахування титульного листа).
3. Текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А-4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього, лівого – 20 мм; правого – 10 мм; абзацний відступ – 1,25 см.

У звіті повинна бути конкретно описана робота, що особисто виконана здобувачем.

Основні питання, які мають бути зазначені у звіті:

- загальні положення: мета, завдання, база практики;
- опис практичних навичок і вмінь, яких набули здобувачі під час практики;
- особисті враження здобувача-практиканта та самоаналіз проведеної роботи;
- пропозиції щодо поліпшення організації та проведення практики;
- звіт має мати наскрізну нумерацію сторінок.

Звіт підписується керівником групи та студентом.

Завершити звіт необхідно самооцінкою. За результатами практики група здобувачів, що проходила практику в одному закладі, оформляє фотогазету або презентацію з фото та відеоматеріалами.

Порядок допуску звіту до захисту практики

Завершений, оформлений та підписаний здобувачем освіти звіт разом із щоденником подається не пізніше ніж за три дні до наміченого захисту керівнику практики від університету для відгуку. Після чого звіт може бути направлений на захист, згідно до графіку захисту.

До захисту звіту допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі завдання програми практики.

Дата захисту звіту визначається графіком деканату. Цей графік доводиться керівником практики до відома здобувачів вищої освіти.

Процедура захисту звіту складається з:

- короткої (до 5 хвилин) доповіді автора, в якій стисло визначаються мета, зміст проведеної практики;
- відповідей на зауваження керівників практики;
- обговорення і підбиття підсумків захисту, під час яких дається оцінка якості наданого звіту, звітної документації.

Звіти реєструються та зберігаються в університеті строком не менш ніж 5 років. Звіти не можуть бути видані здобувачам навіть для тимчасового користування після їх захисту.

Здобувачі вищої освіти, які не захистили звіт з практики, або не з явилися вчасно на захист, мають академічну заборгованість з практики.

Здобувачеві, який не виконав програму практики без поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно.

Перелік індивідуальної звітної документації педагогічної практики у інклюзивно-ресурсних центрах на посаді вчителя-дефектолога

1. Щоденник педагогічної практики.
- 2) Індивідуальний план студента-практиканта.
- 3) Контент-аналіз сайту Інклюзивно-ресурсного центру.
- 4) Аналіз освітнього середовища Інклюзивно-ресурсного центру відповідно до Наказу МОН від 03.05.2018 р. № 447 «Про затвердження примірного переліку обладнання для оснащення кабінетів інклюзивно-ресурсних центрів».
- 5) Аналіз умов діяльності фахівців Інклюзивно-ресурсного центру щодо проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини (спостереження, бесіда з вчителем-дефектологом, вчителем-логопедом, практичним психологом / спеціальним психологом, реабілітологом).
- 6) Аналіз умов діяльності фахівців Інклюзивно-ресурсного центру щодо надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами (спостереження, бесіда з вчителем-дефектологом, вчителем-логопедом, практичним психологом / спеціальним психологом, реабілітологом).
- 7) Карта обстеження когнітивної сфери дитини з особливими освітніми потребами.
- 8) Карта обстеження навчальних навичок дитини з особливими освітніми потребами.
- 9) Опис результатів оцінки когнітивної сфери однієї дитини з особливими освітніми потребами: компетенції, потреби, рекомендації.
- 10) Опис результатів оцінки навчальних навичок дитини з особливими освітніми потребами: компетенції, потреби, рекомендації.
- 11) Конспект індивідуальних корекційно-розвиткових занять для трьох дітей з особливими освітніми потребами (інтелектуальні порушення).
- 12) Поради для батьків щодо використання розвивальних вправ для дітей з особливими освітніми потребами в домашніх умовах (категорія дітей та сфера розвитку за вибором студента, форма: відео, буклет, лефлет, флаєр).
- 13) Сертифікат про проходження онлайн-курсу .
- 14) Есе «Мій досвід самоосвіти».
- 15) Звіт про проходження педагогічної практики.
- 16) Характеристика на студента з місця проходження практики (заповнюється керівником від бази практики, з підписом та мокрою печаткою).

17) Презентація результатів проходження педагогічної практики студентів-практикантів на звітній конференції.

Щоденник педагогічних спостережень - зошит, у який здобувач має занотовувати усю інформацію про свою діяльність. Записи повинні робитися щоденно, бути обґрунтованими і розгорнутими.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної й наукової діяльності.

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Диференційований залік з практики приймається у формі звітної конференції комісією викладачів кафедри.

Загальне оцінювання результатів проходження практики, виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою, згідно якої максимальний рейтинг кожного здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту і переводиться в оцінку за схемою:

Підсумкова кількість балів	Оцінка за ECTS	Оцінка за національною шкалою	Значення оцінки
90 – 100	A	відмінно	відмінний рівень знань/умінь/навичок у межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
82 – 89	B	добре	Дуже добре – достатньо високий рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
74 – 81	C	добре	в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
64 – 73	D	задовільно	посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
60 – 63	E	задовільно	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
35 – 59	FX	незадовільно	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження
1 – 34	F	незадовільно	

Оцінювання діяльності здобувача під час проходження практики:

Під час зарахування педагогічної практики в ІРЦ керівник практики враховує:

- повноту виконання передбаченого програмою практики обсягу завдань;
- дисциплінованість здобувача, його ставлення до роботи;
- вміння застосовувати на практиці отримані в процесі навчання теоретичні знання;
- самостійність, активність і творчий підхід до розв'язання поставлених завдань, вміння аналізувати отримані результати і теоретично правильно їх обґрунтувати;
- вміння провести оцінку когнітивного розвитку, визначити компетенції, потреби, сформулювати рекомендації;
- вміння провести оцінку навчальних навичок дитини з порушеннями інтелекту, визначити компетенції, потреби, сформулювати рекомендації;
- вміння провести корекційно-розвиткове заняття з дитиною з інтелектуальними порушеннями;
- відношення до практики, проявлення професійно-значущих якостей;
- якість виконання всіх завдань і видів роботи під час проходження практики;
- якість оформлення звітної документації та своєчасність у подачі керівнику практики.

Розподіл балів за виконання завдань практики та захист звітів:

Практичні завдання практики	Критерії оцінювання	Бали
Участь у настановчій конференції	Студент особисто присутній на конференції очно/дистанційно – 1 бал.	1
Здійснити контент-аналіз сайту Інклюзивно-ресурсного центру (відповідно до розпорядження) для ознайомлення з базою практики.	Під час виконання практичного завдання студент демонструє: вміння аналізувати та узагальнювати отриману інформацію з інформаційних ресурсів та критично мислити – 3 бали; вміння грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентувати матеріал – 1 бал.	4
Скласти індивідуальний план роботи студента-практиканта (план складається щотижнево).	Під час розроблення документу студентом заплановано виконання усіх завдань з практики – 0,5 балів; студент демонструє під час планування виконання завдань практики вміння ефективно використовувати час та чітко формулювати завдання – 0,5 балів;	За кожний індивідуальний план 1 бал Всього 1×3=3 бали
Вивчити і описати освітнє середовище Інклюзивно-	Під час виконання практичного завдання студент демонструє: вміння	5

ресурсного центру відповідно до Наказу МОН від 03.05.2018 р. № 447 «Про затвердження примірного переліку обладнання для оснащення кабінетів інклюзивно-ресурсних центрів».	аналізувати та узагальнювати отриману інформацію під час виконання завдань практики та критично мислити – 4 бали; вміння грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентувати матеріал – 1 бал.	
Вивчити і описати умови діяльності фахівців Інклюзивно-ресурсного центру щодо проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини (спостереження, бесіда з вчителем- дефектологом, вчителем-логопедом, практичним психологом/спеціальним психологом, реабілітологом.	Під час виконання практичного завдання студент демонструє: вміння аналізувати та узагальнювати отриману інформацію під час виконання завдань практики та критично мислити – 4 бали; вміння грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентувати матеріал – 1 бал.	5
Вивчити і описати умови діяльності фахівців Інклюзивно-ресурсного центру щодо надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами (спостереження, бесіда з вчителем-дефектологом, вчителем-логопедом, практичним психологом / спеціальним психологом, реабілітологом)	Під час виконання практичного завдання студент демонструє: вміння аналізувати та узагальнювати отриману інформацію під час виконання завдань практики та критично мислити – 4 бали; вміння грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентувати матеріал – 1 бал.	5
Провести оцінку когнітивної сфери дитини з особливими освітніми потребами та описати результати (компетенції, потреби, рекомендації)	Під час виконання практичного завдання студент демонструє: раціональний підбір діагностичного інструментарію – 2 бали; здатність оцінювати рівень розвитку і визначати особливості розвитку когнітивної сфери – 2 бали; здатність здійснювати аналітичну обробку результатів обстеження та інтегрувати результати у висновок комплексного оцінювання розвитку дитини – 5 балів; вміння грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентувати матеріал – 1 бал.	10
Провести оцінку навчальної діяльності дитини з особливими освітніми потребами та описати результати (компетенції, потреби, рекомендації)	Під час виконання практичного завдання студент демонструє раціональний підбір діагностичного інструментарію – 2 бали; здатність оцінювати рівень розвитку і визначати особливості навчальної діяльності – 2 бали; здатність	10

	здійснювати аналітичну обробку результатів обстеження та інтегрувати результати у висновок комплексного оцінювання розвитку дитини – 5 балів; вміння грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентувати матеріал – 1 бал.	
Провести індивідуальне корекційно-розвиткове заняття з дітьми з особливими освітніми потребами за графіком Інклюзивно-ресурсного центру (3 заняття, щодня протягом тижня)	Під час виконання практичного завдання студент методично правильно та креативно підходить до написання плану-конспекту заняття відповідно до віку та порушення дитини з ПІ – 4 бали; демонструє здатність методично правильно та креативно проводити заняття (раціонально розподіляє час, чітко дає інструкції, ефективно взаємодії та тримає увагу дитини) – 5 балів; демонструє вміння грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентувати матеріал – 1 бали.	За кожне заняття 10 б. Всього 10×3=30 б.
Розробити поради для батьків щодо використання розвивальних вправ для дітей з особливими освітніми потребами в домашніх умовах (категорія дітей та сфера розвитку за вибором студента, форма: відео, буклет, лефлет, флаєр)	Під час виконання практичного завдання студент методично правильно та креативно підходить до розробки порад для батьків – 2 бали; демонструє здатність методично доцільно та творчо добирати поради – 2 бали; демонструє вміння грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентувати матеріал – 1 бал.	5
Опрацювати онлайн-курс (на вибір студента) та отримати сертифікат	Студент успішно пройшов курс у встановлені строки та прикріпив сертифікат.	10
Написати есе «Мій досвід самоосвіти»	Студент успішно здійснює самоаналіз освітньої діяльності та в есе розкриває досвід реалізації своєї самоосвіти.	3
Оформити звітну документацію та презентацію.	Студент демонструє: здатність до творчої презентації власної практичної діяльності – 2 бали; вміння логічно структурувати матеріал – 1 бал; здатність до самоаналізу та ініціативи під час презентації – 1 бали; вміння грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентувати матеріал – 1 бали.	5

Щоденник практики.		3
Участь у звітній конференції.	Студент особисто присутній на конференції очно / дистанційно – 0,5 балів; приймає активну участь в обговоренні підсумків практики – 0,5 балів.	1
	Разом	100

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Гаяш О.В. Особливості планування і проведення корекційно-розвиткових занять в умовах інклюзивно-ресурсного центру. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)* : збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2021. Вип. 17. С. 84–94.

2. Гаяш О.В. Планування корекційно-розвиткових занять з соціально-побутового орієнтування як важлива компетентність вчителя-дефектолога в умовах інклюзивного навчання. *Podpora inkluzivneho uzdeavania na slovensku a v zahranici* : zbornik prispevkov z medzinarodnej vedeckej konferencie (Presov, 13 September, 2022). Presov, 2022. S. 152–161.

3. Гаяш О.В., Кляп М.І. Комплексний психолого-педагогічний супровід дітей з розладами спектру аутизму в умовах інклюзивно-ресурсного центру. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)* : збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2019. Вип. 13. С. 37–47.

4. Миронова С.П., Буйняк М.Г., Гаяш О.В. Методика проведення корекційно-розвиткових занять з дітьми з порушеннями пізнавальної діяльності : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. 172 с.

5. Положення про практику студентів Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»: Наказ ректора ДВНЗ «УжНУ» № 388/01-17 від 24.02.2017 року. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/11775>

6. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.

7. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 р. № 957. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#n8> .

8. Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06. 2018 р. № 609. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5b1/e72/1d2/5b1e721d2c67a022705177.pdf> .

9. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр :
Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 р. № 545. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/545-2017-%D0%BF>.

**Результати перегляду
робочої програми практики**

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток____).
(потрібне підкреслити)

протокол №____ від «____» _____ 20____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток____).
(потрібне підкреслити)

протокол №____ від «____» _____ 20____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток____).
(потрібне підкреслити)

протокол №____ від «____» _____ 20____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток____).
(потрібне підкреслити)

протокол №____ від «____» _____ 20____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

**Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Факультет здоров'я та фізичного виховання
Кафедра фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти**

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

студентки IV курсу спеціальності 016 Спеціальна освіта
Павленко Оксани Євгеніївни,
яка проходила педагогічну практику в інклюзивно-ресурсних центрах
у період з _____ по _____ 20__ р.

Оцінка за практику:

кількість балів _____
(цифрама і словами)

Керівник практики _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Контент-аналіз сайту Інклюзивно-ресурсного центру

(назва відповідно до розпорядження)

Вид контент-аналізу	Опис та аналіз	Посилання на веб- сторінку сайту
Нормативні документи		
Інформація про фахівців центру		
Інформація про надання корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП офлайн/онлайн		
Поради/консультації для батьків (інформаційні текстові матеріали), посилання на інші корисні ресурси, відео, які розміщені фахівцями		
Поради/консультації для педагогів (інформаційні текстові матеріали), посилання на інші корисні ресурси, відео, які розміщені фахівцями		
Завдання для дітей		
Світлини з діяльності/життя центру		
Аналіз дизайну сайту: легкість пошуку інформації на сайті, зручність навігації, доступність сприймання інформації тощо		

**Схема аналізу
діяльності фахівців Інклюзивно-ресурсного центру щодо проведення
комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини**

Фахівець	Види діяльності	Аналіз спостереження

**Схема аналізу
діяльності фахівців Інклюзивно-ресурсного центру
щодо надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з
особливими освітніми потребами**

Фахівець	Вид заняття	Аналіз спостереження

Оцінка когнітивної сфери

<i>Компетенція (знання, здібності, уміння, навички)</i>	<i>Потреби</i>	<i>Рекомендації</i>

Оцінка навчальної діяльності

Оцінка навчальних навичок (відповідно до програмових вимог щодо формування вмінь та навичок дітей дошкільного віку; для дітей шкільного віку – сформованість знань, вмінь, навичок відповідно до навчальних програм)

<i>Компетенція (знання, здібності, уміння, навички)</i>	<i>Потреби</i>	<i>Рекомендації</i>

**Схема аналізу
освітнього середовища інклюзивно-ресурсного центру**

Кабінет фахівця	Обладнання/дидактичні матеріали/універсальний дизайн	Аналіз

Конспект корекційного заняття з дитиною з особливими освітніми потребами

Вік дитини, категорія порушень

Тема

Мета

Матеріали

Хід заняття:

I. Вступний етап (організаційний момент: формування фізичної, комунікативної й аналізаторної готовності до роботи над темою, первинна мотивація, активізація уваги, сприймання, пам'яті, мислення тощо, 3-5 хв.).

II. Основний етап корекційно-розвиткового заняття (20-25 хв.)

2.1. Підготовчий етап.

2.2. Формуючий етап.

2.3. Етап самостійної роботи (закріплення нового).

III. Заключний етап (заохочення успіхів та мотивації дітей до наступних занять, присутній елемент рефлексії та момент «виведення» із заняття – приведення організму дитини у спокійний стан та налаштування на відпочинок, 3-5 хв.).

Примітка. До кожної вправи вказується - назва, мета, приблизний час проведення, інструкція, хід.

Оцінка та рекомендації фахівця ІРЦ:

Оцінено на _____
(оцінюються за 10-бальною шкалою) /підпис/